

Kinh tế học vĩ mô

Bài 1: Động lực tăng trưởng kinh tế

Nguyễn Xuân Thành
Trường Chính sách Công và Quản lý Fulbright
Đại học Fulbright Việt Nam

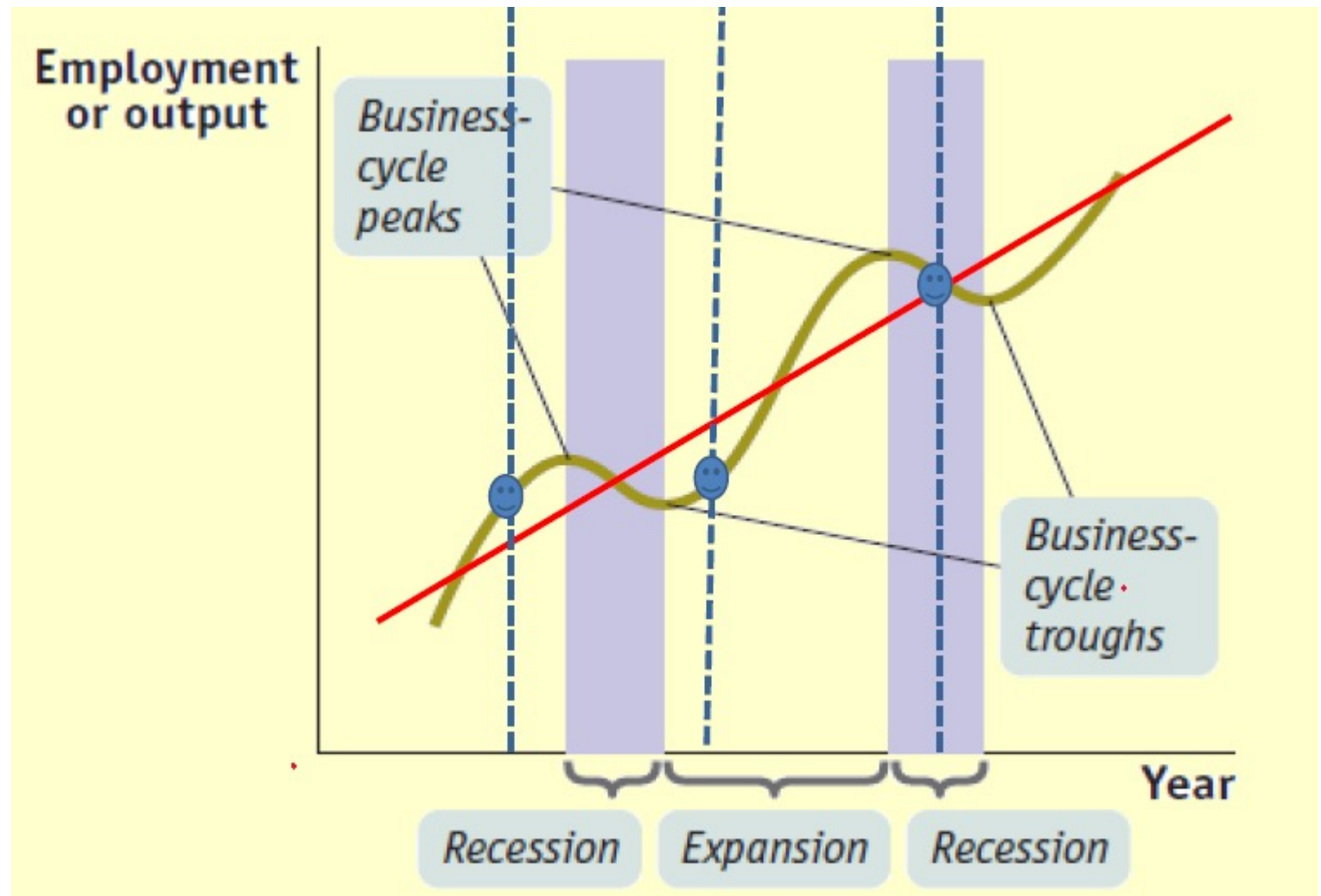
25 tháng 3 năm 2023

Kinh tế vĩ mô

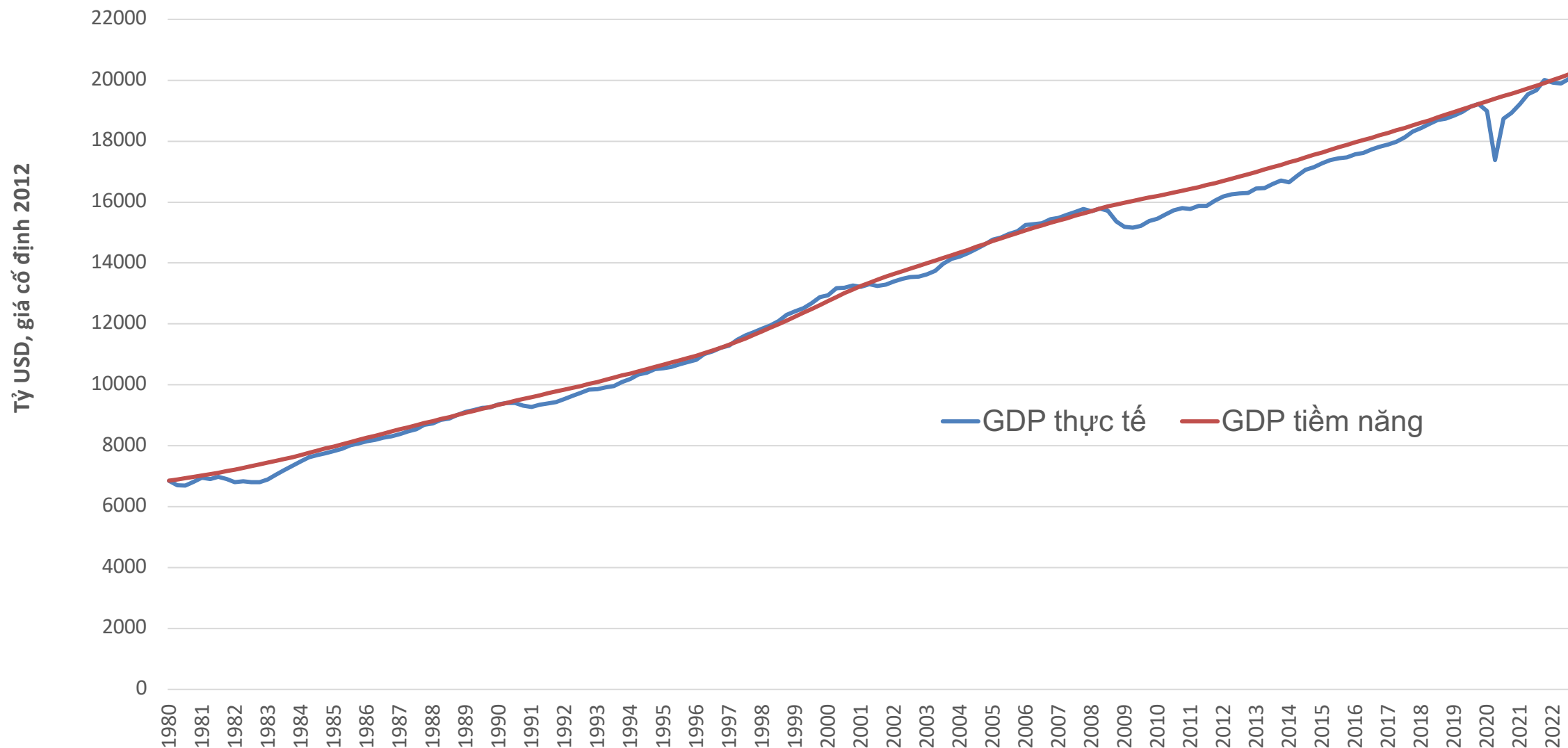
- Tăng trưởng kinh tế dài hạn
 - Tăng trưởng kinh tế phụ thuộc vào các nhân tố sản xuất:
 - Vốn (K)
 - Lao động (L)
 - Và **NĂNG SUẤT**
Hàm sản xuất kết hợp K và L để tạo ra GDP

$$GDP = f(K, L)$$

- Biến động kinh tế ngắn hạn
 - Chu kỳ kinh tế là những dao động kinh tế ngắn hạn xung quanh đường tăng trưởng dài hạn.

Kinh tế Hoa Kỳ: GDP thực tế và tiềm năng

Nguồn: Fred Economic Data

GDP từ phía tổng cầu

- Các phân tích kinh tế vĩ mô thường có xuất phát điểm từ đẳng thức tài khoản quốc gia sau đây:

$$Y \equiv C + I + G + X - M$$

C là tiêu dùng dân cư

I là đầu tư (còn gọi là tích lũy tài sản cố định)

G là chi tiêu của nhà nước

X là xuất khẩu

M là nhập khẩu

Lưu ý: đây là đẳng thức trong kế toán tài khoản quốc gia, nhưng không phải là một mối quan hệ nhân quả kinh tế vĩ mô.

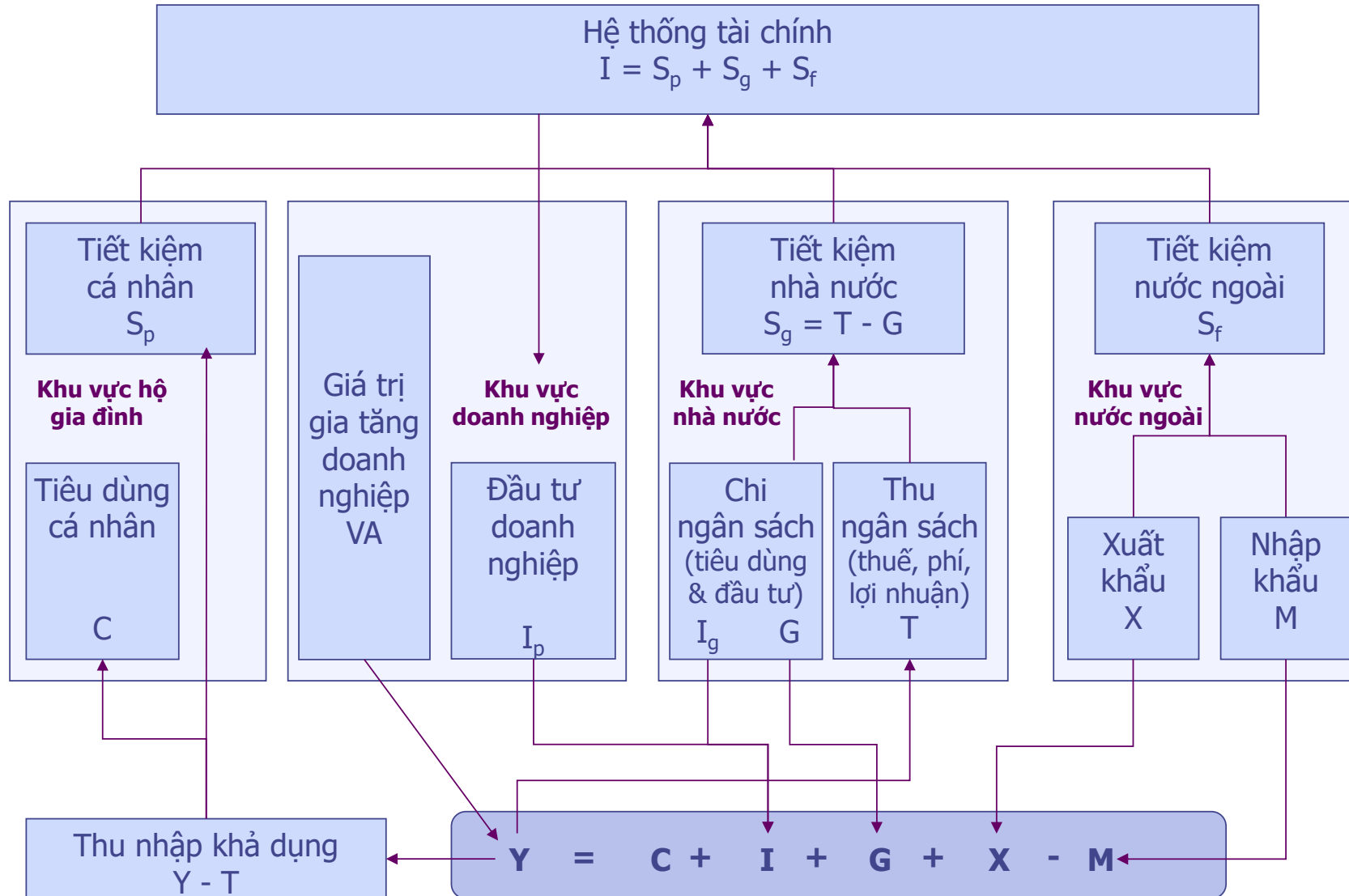
Cơ cấu GDP từ phía tổng cầu, 2021 (%)

	C	I	G	X	M
Hoa Kỳ	68,2	21,1	14,4	10,9	14,6
Trung Quốc	38,4	42,8	15,9	20,0	17,4
Thái Lan	52,0	29,1	18,2	58,2	58,4
Việt Nam	55,4	33,5	9,6	93,3	93,2

Động lực tăng trưởng từ phía tổng cầu

	2018	2019	2020	2021	Ước 2022
ĐỘNG LỰC	Điểm % đóng góp vào tăng trưởng GDP				
Tiêu dùng dân cư	3,26%	3,55%	0,25%	3,06%	3,18%
Đầu tư	2,36%	2,39%	1,75%	4,07%	1,81%
Chi tiêu nhà nước	0,38%	0,46%	0,14%	1,21%	0,77%
Xuất khẩu ròng	1,47%	0,96%	0,73%	-5,78%	2,25%
Cộng	7,47%	7,36%	2,87%	2,56%	8,02%

Dòng tiền giữa các khu vực vĩ mô

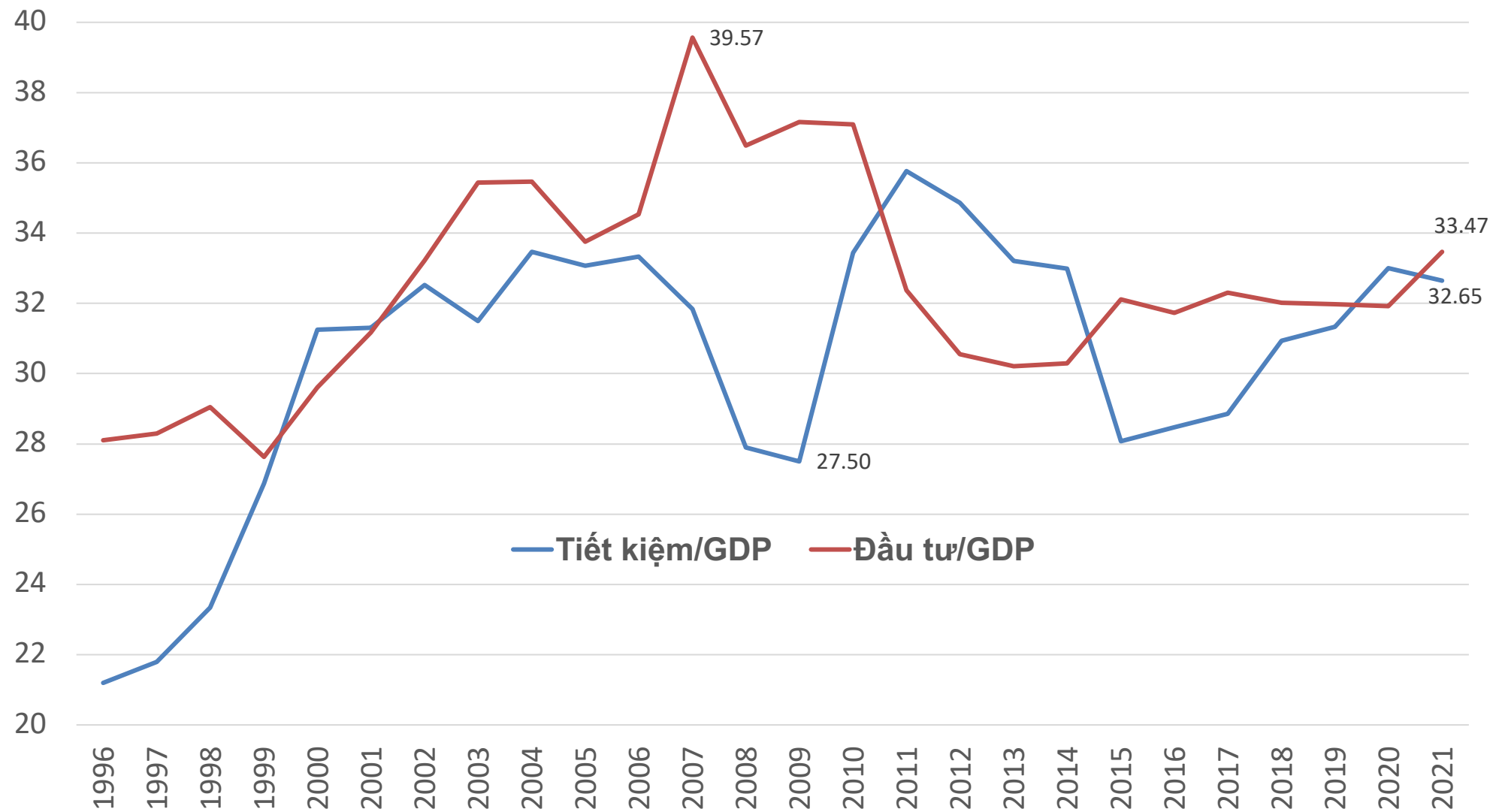
$$\blacklozenge Y \equiv C + S_p + T$$

$$\blacklozenge Y \equiv C + I + G + X - M$$

$$\Rightarrow C + S_p + T = C + I + G + X - M$$

$$\Rightarrow \underbrace{(S_p - I)}_{\text{Thặng dư/Thâm hụt tiết kiệm-đầu tư}} + \underbrace{(T - G)}_{\text{Thặng dư/Thâm hụt ngân sách}} = \underbrace{X - M}_{\text{Thặng dư/Thâm hụt thương mại}}$$

Cân đối tiết kiệm - đầu tư

Các biến số tác động đến từng thành phần tổng cầu

- Tiêu dùng dân cư
 - Thu nhập dân cư
 - Thuế thu nhập cá nhân
 - Thuế gián thu (VAT, TTĐB)
 - Lãi suất cho vay tiêu dùng
- Đầu tư tư nhân trong nước
 - Lãi suất trong nước
 - Lợi nhuận doanh nghiệp
 - Triển vọng kinh tế trung, dài hạn
 - Rủi ro chính trị, pháp lý
- Đầu tư trực tiếp nước ngoài
 - Lãi suất nước ngoài
 - Lợi thế điểm đến của Việt Nam
 - Địa chính trị
- Chi tiêu nhà nước
 - Chính sách tài khóa (thu – chi ngân sách)
- Xuất khẩu
 - Tỷ giá
 - Tăng trưởng kinh tế ở các thị trường xuất khẩu
 - Hiệp định thương mại tự do
- Nhập khẩu
 - Tỷ giá
 - Thu nhập dân cư
 - Mở cửa thị trường nội địa
 - Mua sắm MMTB của doanh nghiệp
 - Cạnh tranh từ Trung Quốc, ASEAN

Tiêu dùng dân cư nhìn từ tổng mức bán lẻ hàng hóa và dịch vụ

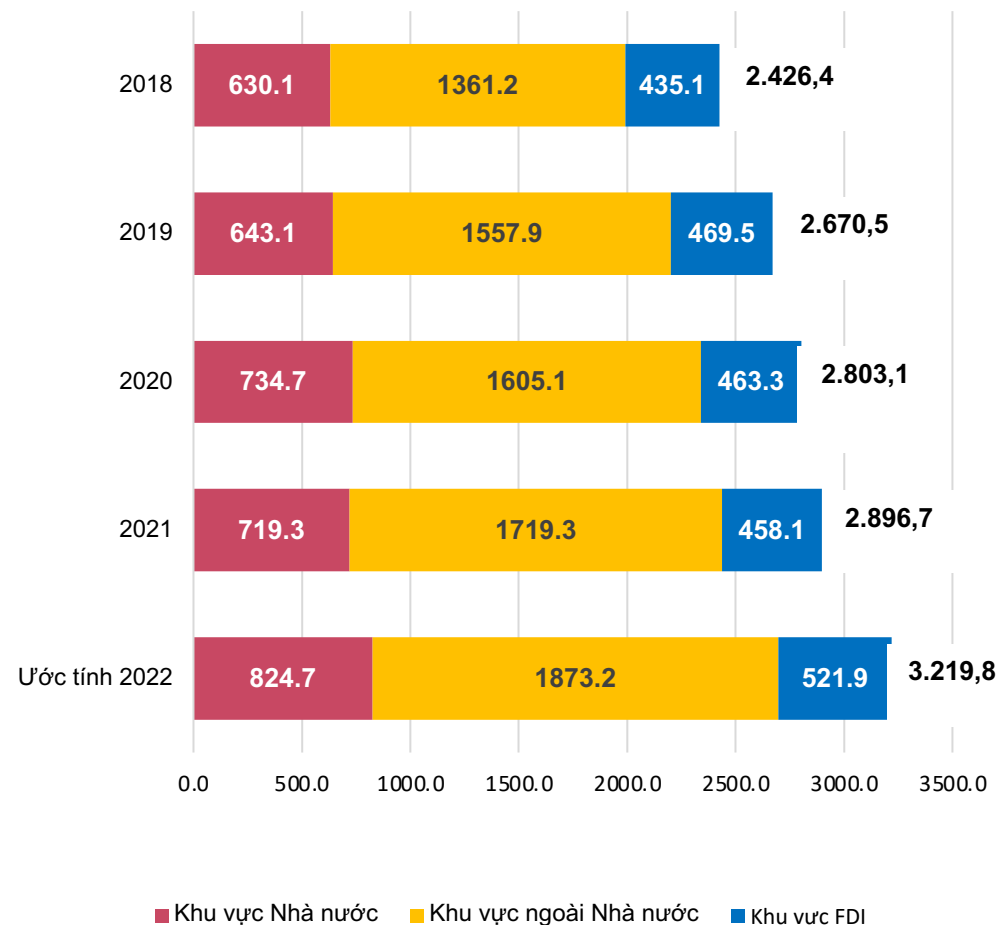
Tăng trưởng tổng mức bán lẻ (% theo giá danh nghĩa)

	T1/2023 so cùng kỳ	T12/2022 so cùng kỳ	2002 (cả năm)
Tổng mức bán	20.0%	17.1%	15.6%
Hàng hóa	18.1%	12.8%	14.4%
Khách sạn, nhà hàng	37.3%	33.4%	52.5%
Đi lại	13.4%	113.3%	271.5%

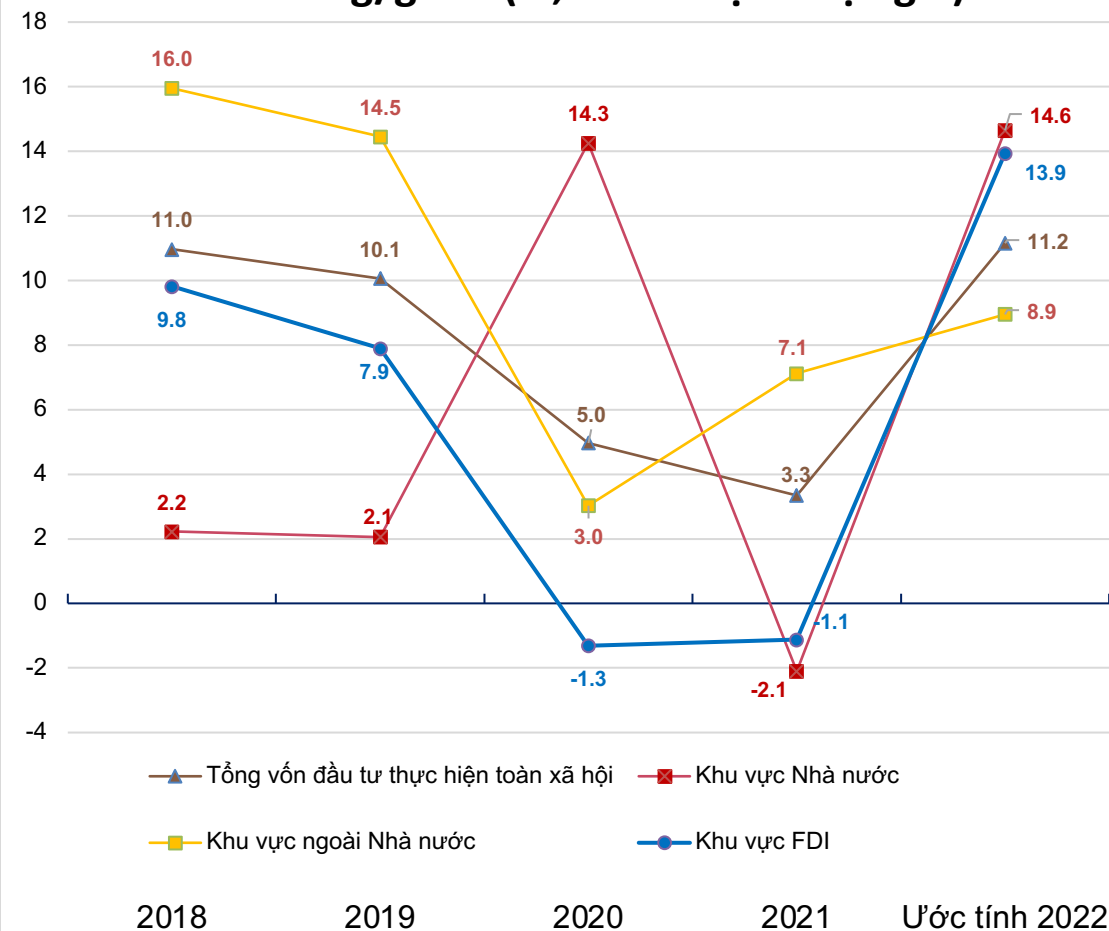
Nguồn: TCTK

Vốn đầu tư theo thành phần kinh tế

Vốn đầu tư thực hiện, nghìn tỷ VND

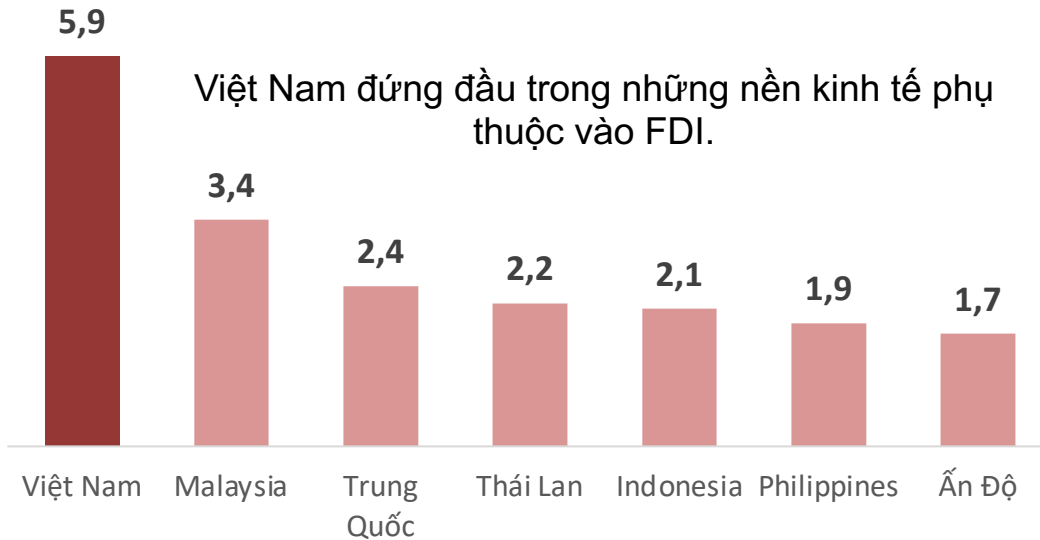

Tăng/giảm (% , chưa loại trượt giá)

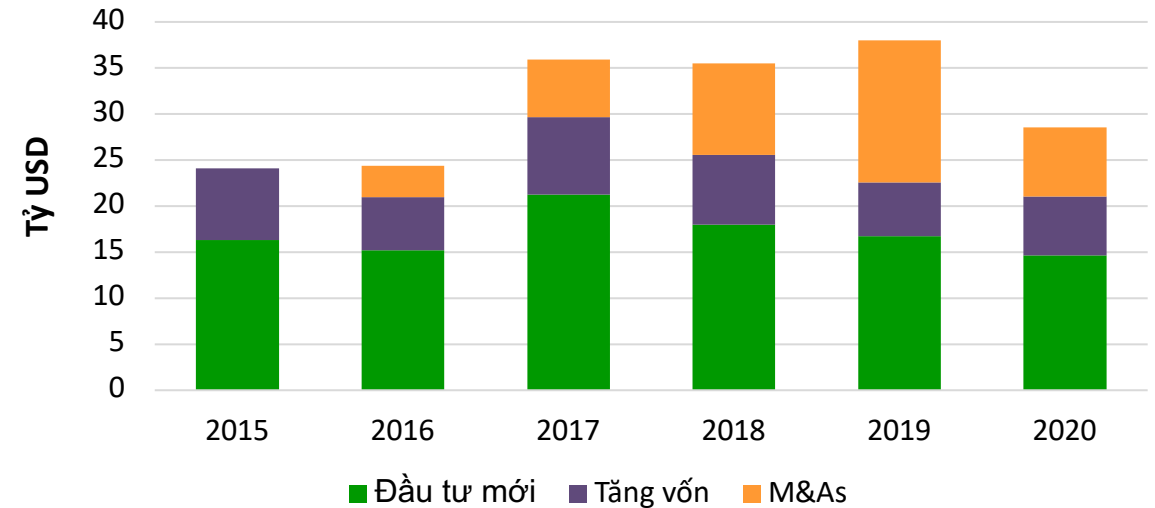
Thu hút đầu tư nước ngoài

Vốn FDI giải ngân/GDP (%), 2020

Nguồn: NHTG (World Bank), World Development Indicators

FDI đăng ký hàng năm

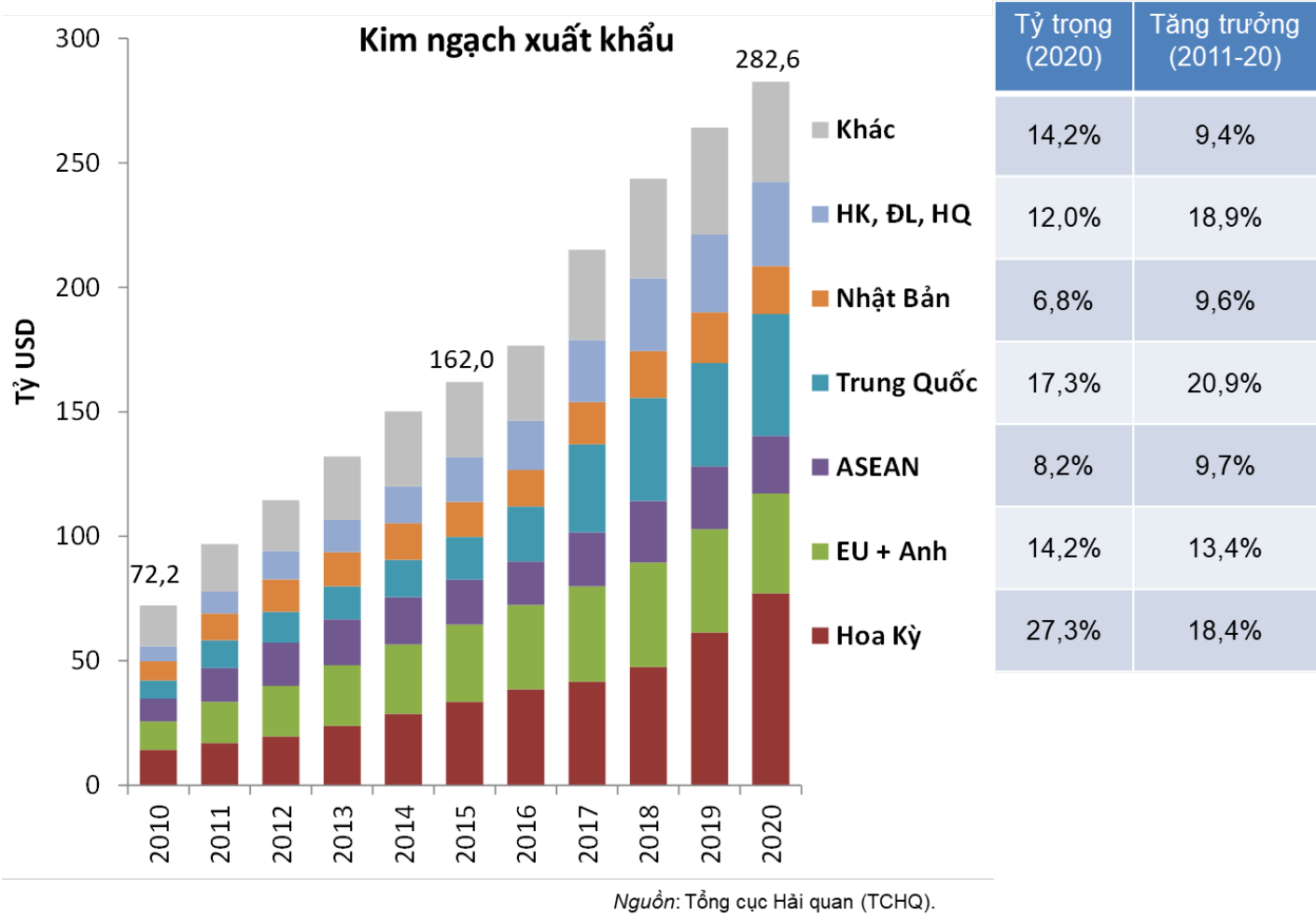
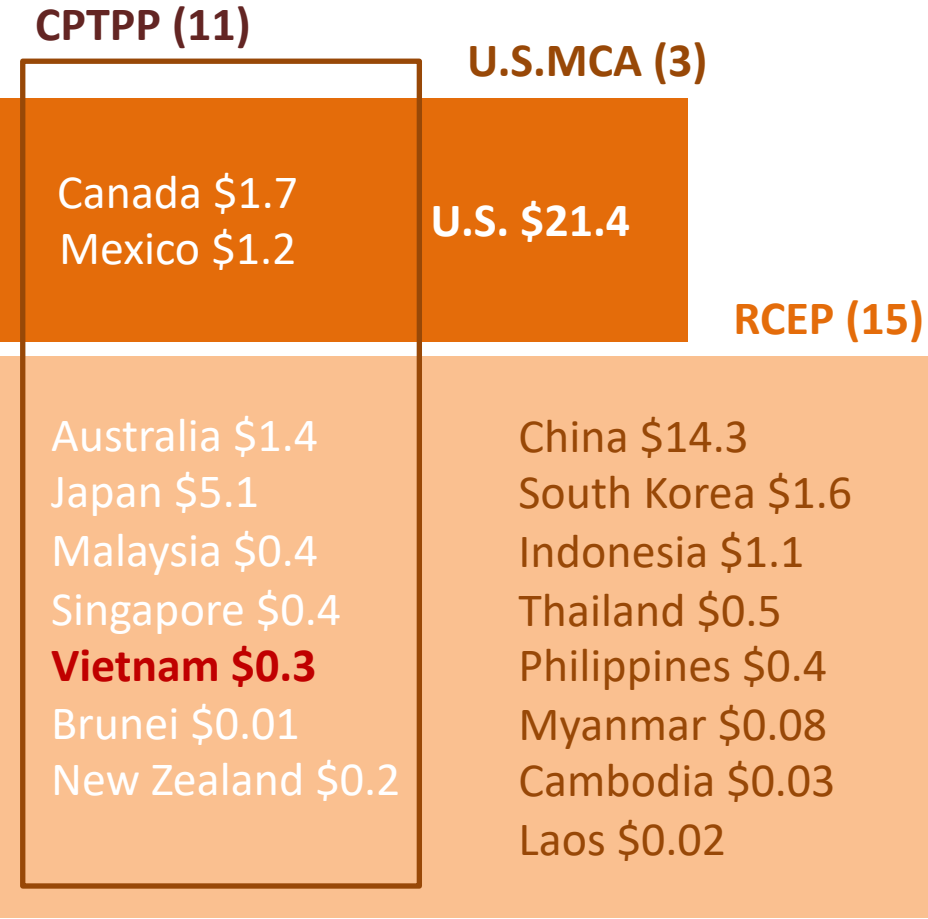

Nguồn: Bộ Kế hoạch và Đầu tư (MPI)

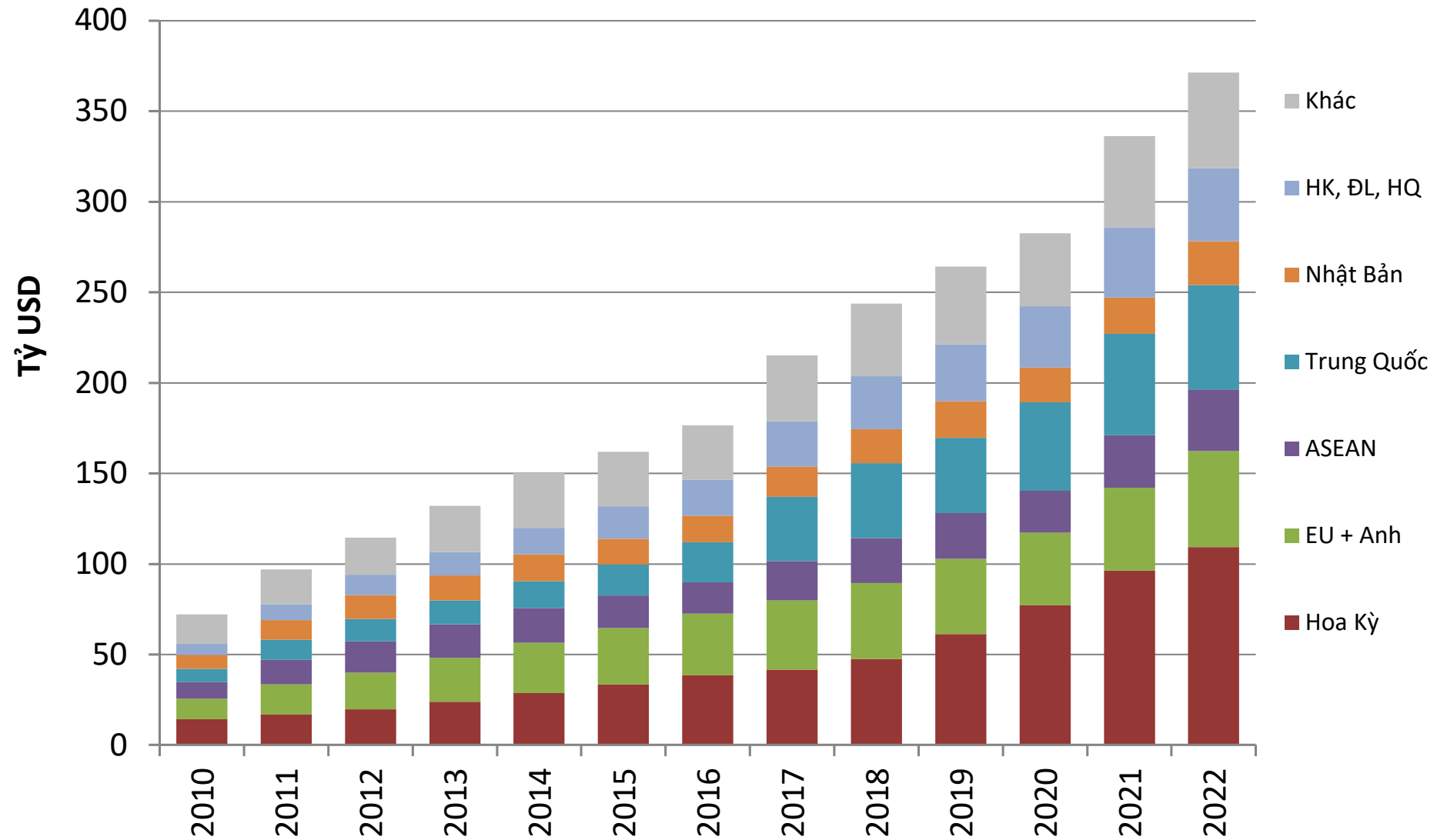
- Nền kinh tế Việt Nam ngày một phụ thuộc vào FDI, nhưng để tăng trưởng thì nền kinh tế vẫn phải thu hút FDI.
- Các hiệp định thương mại tự do là nền tảng để Việt Nam thu hút FDI.

Hiệp định thương mại tự do và thành tích xuất khẩu

Các hiệp định khu vực (GDP 2019, 1000 tỷ USD)

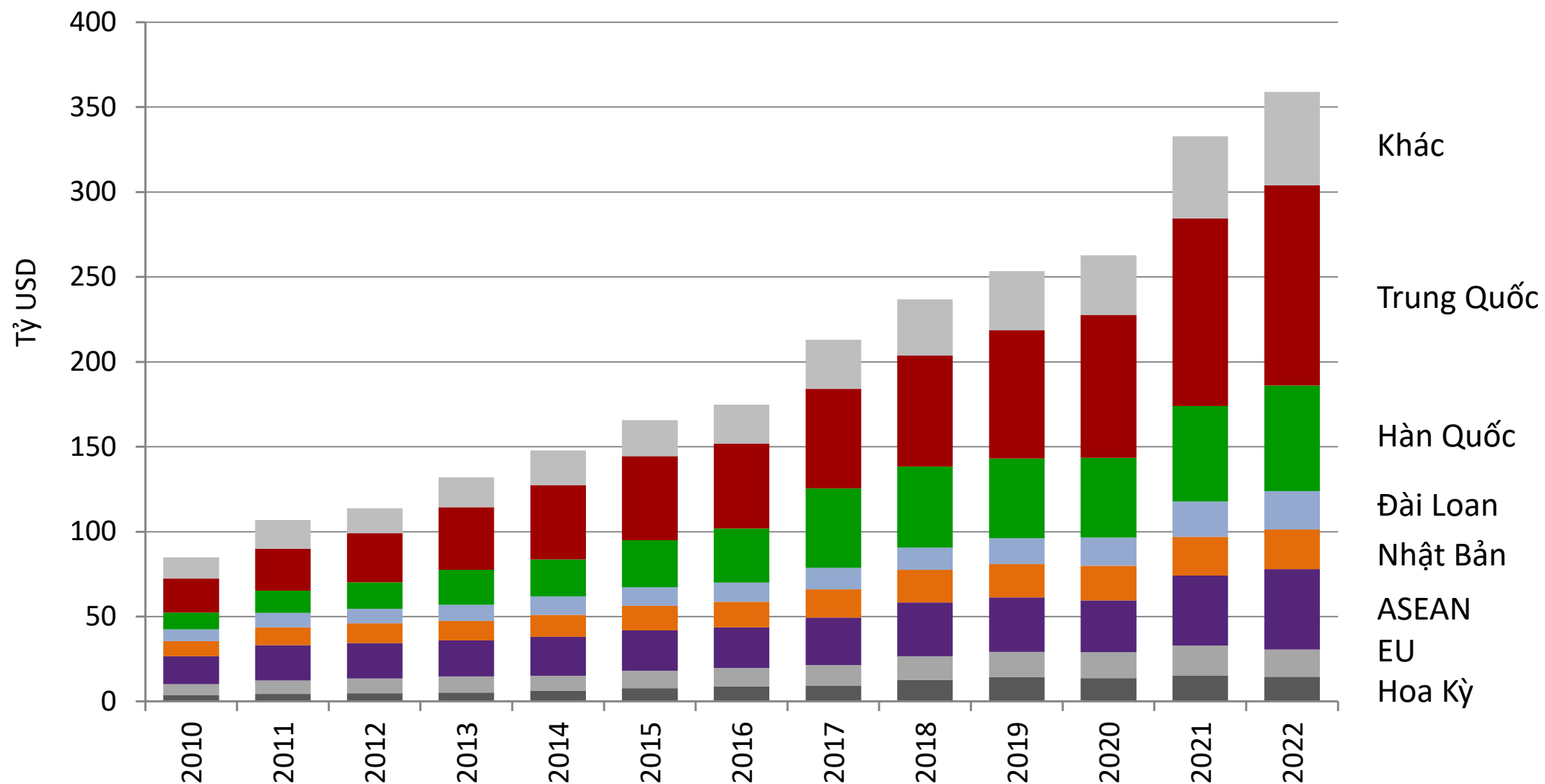

Xuất khẩu hàng hóa

Nguồn: Tổng cục Hải quan

Nhập khẩu hàng hóa

Nguồn: Tổng cục Hải quan

Kinh tế học Keynes và chính sách kích cầu

$$Y = C + I + G + X - M$$

$$C = c(Y - \bar{T}) + \bar{C}$$

$$I = \bar{I}$$

$$G = \bar{G}$$

$$X = \bar{X}$$

$$M = mY + \bar{M}$$

$$Y = c(Y - \bar{T}) + \bar{C} + \bar{I} + \bar{G} + \bar{X} - (mY + \bar{M})$$

$$Y = (c - m)Y + \bar{C} + \bar{I} + \bar{G} + \bar{X} - \bar{M} - c\bar{T}$$

$$(1 - c + m)Y = \bar{C} + \bar{I} + \bar{G} + \bar{X} - \bar{M} - c\bar{T}$$

$$Y = \frac{1}{1 - c + m} (\bar{C} + \bar{I} + \bar{G} + \bar{X} - \bar{M} - c\bar{T})$$

Kích cầu bằng cách:

Tăng

- $\bar{C}$
- $\bar{I}$
- $\bar{G}$
- $\bar{X}$

Giảm

- $\bar{T}$